

LOZINGSVERBOD ONDER DE LOEP

Het moet voor de pleziervaart mogelijk worden om toiletwater zelf te reinigen aan boord, waardoor het schoon genoeg is om op het binnenwater te lozen. Dat is een voorstel van de minister van Infrastructuur en Milieu. Belangenorganisaties zijn positief over het voorstel. Wel hopen ze dat de industrie voldoende tijd krijgt om een geschikte zuiveringsinstallatie te ontwikkelen. Tegelijkertijd buigt de minister zich over maatregelen om de handhaving van het lozingsverbod te verbeteren. Dat zou kunnen resulteren in een verplichte verzegeling van de vuilwatertank.

LILIAN VERDOORN

1 Voor als de nood erg hoog is... (Foto: Marjolein Scherrenberg) 2 Belangenorganisaties pleiten voor een dekkend netwerk van uitpompstations.

Er is momenteel veel te doen om het lozen van toiletwater, ofwel zwart water, door de recreatievaart. D66-kamerlid Tjeerd de Groot diende in november vorig jaar een motie in die op 4 december 2018 werd aangenomen door de Tweede Kamer. In de motie stelt De Groot voor om verzegeling van de vuilwatertank op recreatieve vaartuigen te verplichten.

Sinds 2009 mogen recreatieve vaarders geen toiletwater lozen op de binnenwateren. Zwart water mag wel opgevangen worden in een vuilwatertank. Jachthavens met meer dan vijftig ligplekken voor kajuitboten moeten over een walvoorziening voor het legen van de tank beschikken.

Het verbod op het lozen van toiletwater is in de praktijk niet te handhaven, want iemand moet op heterdaad betrapt worden bij het lozen ervan. De Groot erkent dat probleem in zijn motie. Omdat lozingen door pleziervaart op het binnenwater 'niet wenselijk zijn voor de kwaliteit van het binnenwater en risico's opleveren voor

de gezondheid van zwemmers' wil D66 een extra drempel opwerpen door de vuilwatertank te verzegelen.

VAN DER WEIJDEN

Tegen Watersport TV zei het D66-kamerlid dat hij afgelopen zomer een 'wake-up call' kreeg tijdens de elfstedenzwemtocht van Maarten van der Weijden. De Olympisch kampioen openwaterzwemmen wilde in drie dagen de tocht van bijna 200 kilometer zwemmend afleggen om geld in te zamelen voor KWF Kankerbestrijding. De zwemmer gooide na 163 kilometer

de handdoek in de ring, omdat hij ziek werd. Volgens De Groot, zelf ook watersporter, had dat te maken met de vervuiling van het oppervlaktewater. Of Van der Weijden werkelijk ziek is geworden door het water is onbekend. Toch was het water op dat moment wel zo vervuild dat de ploeg mensen die met hem mee zou zwemmen is afgehaakt. "Er zouden op dat moment te veel bacteriën uit ontlasting in het water zitten, afkomstig van vaartuigen", zegt Jeroen van den Heuvel, manager Handelsbedrijven bij de Hiswa. Hij tekent daarbij aan dat slechts één procent van de totale verontreiniging van het water afkomstig is van de pleziervaart. "Dat is niet onbelangrijk, maar het plaatst de vervuiling wel in perspectief. Ik denk dat de Tweede Kamer te makkelijk achter de motie is aangelopen, ze hebben zich onvoldoende gerealiseerd wat de impact ervan is op de recreatieve vaart." Dat neemt niet weg dat de motie is aangenomen; aan minister van Infrastructuur en Waterstaat Cora van Nieuwenhuizen de schone taak om ermee aan de slag te gaan.

TWEE ZAKEN

Van den Heuvel vertelt dat voorafgaand aan de invoering van het lozingsverbod in 2009 de sector, de watersportindustrie, heeft verzocht om het zelf zuiveren van toiletwater

WATERSPORTVERBOND

"Het Watersportverbond doet een dringend verzoek aan haar achterban om werk te maken van schoon water. Het gaat toch om het water waar wij op en in recreëren. Het Watersportverbond zal in haar contacten met het ministerie van I&W pleiten (tezamen met onder andere de Stichting Waterrecreatie Nederland en de HISWA Vereniging) om bestaande schepen waarop het niet mogelijk is om voorzieningen aan te brengen vrijstelling van de nieuwe wet te laten behouden. Ook maakt het Watersportverbond zich sterk om nieuwe technieken bij het probleem van vuilwaterlozing toe te staan en voor toepassing daarvan tijd te krijgen. Het zuiveren van afvalwater is hier een voorbeeld van. Verder zal ze pleiten voor de realisatie van een goed geoutilleerd netwerk van inzamelpunten in Nederland. Het Watersportverbond laat zich hierbij inspireren door de drijvende vuilwaterstations met toilet, die het Recreatieschap de Marrekrite in Friesland heeft gerealiseerd. Wat betreft het Watersportverbond staat de realiseerbaarheid van de maatregel en de daarmee samenhangende kosten voor de watersporter steeds voorop."

VERBOND NEDERLANDSE MOTORBOOTSPOORT (VNM)

“Waarom moet de watersporter in Nederland opdraaien voor de vervuiling van ons openbaar water? Is het zo vervuild en komt dat alleen door het afvalwater van pleziervaartuigen? Als wij de waterkwaliteit bekijken op www.zwemwater.nl geeft dat een heel ander beeld. De maandelijkse keuringen in de zomer geven kwalitatief goed zwemwater weer, ook daar waar heel veel pleziervaartuigen varen/liggen. Er zijn gewoon nog teveel problemen zoals: Wie plaatst de verzegeling en wie gaat de maatregel handhaven? Het verzegelen van een vuilwatertank wordt een probleem bij elektrische afsluiters. De infrastructuur ontbreekt in Nederland en geheel Europa om vuilwater af te pompen. Hoe doen we het als er op zee gevaren wordt en als je naar het buitenland gaat of buitenlandse schepen naar Nederland komen? Het bedrijfsleven zal nog geruime tijd nodig hebben om goede en betaalbare vuilwaterzuiveringsapparaten voor pleziervaartuigen te ontwikkelen. Op dit moment zijn er geen goede en kleine zuiveringsapparaten voor pleziervaartuigen. Bovendien ontbreekt de ruimte en stroomvoorziening aan boord bij heel veel pleziervaartuigen voor de plaatsing hiervan. Denkt de overheid ook na over dezelfde maatregelen bij de beroepsvaart? Vragen die eerst beantwoord moeten worden, voordat men met zo'n maatregel komt. Watersporters denken graag mee, zij zijn tenslotte ook gebaat bij schoon water. Maar dan voor iedereen dezelfde regels toepassen.”

toe te staan. Dat gereinigde water zou vervolgens wel geloosd kunnen worden op het binnenwater. “De industrie gaf destijds aan dat het inbouwen van een vuilwatertank wel lukt, maar dat daar wat haken en ogen aan zitten

‘VEEL PRAKTISCHE BEZWAREN BIJ VERZEGELING VAN DE VUILWATERTANK’

voor de gebruiker, zoals de geurgevoeligheid. Zo'n tank ruik je nu eenmaal aan boord”, zegt Van den Heuvel. Naar aanleiding van het verzoek vanuit de industrie is toen toegezegd dat de mogelijkheden van zelf zuiveren onderzocht zouden worden. “Maar daar is nadien nooit een ministerieel besluit over genomen. Anderhalf jaar geleden heeft een ambtenaar het onderwerp weer opgepakt. De

3 De waterschappen meten veel normoverschrijdingen van de zwemwaterkwaliteit. (Foto: Pim van der Marel)

NEDERLANDSE JACHTBOUW INDUSTRIE (NJI)

“De NJI is tegen een verzegeling van de buitenboordkraan van toilet en/of vuilwatertank. Bij een dergelijke maatregel draait alles om handhaving. Los van de onwenselijkheid van een betredingsbevoegdheid van een opsporingsambtenaar, zijn er ook schepen die langs de kust liggen en niet of slechts sporadisch op de binnenwateren komen. En mag de schipper het zegel zelf verbreken en wie brengt weer een nieuw zegel aan? Hoe zit het met bezoekende schepen uit het buitenland? Zolang de binnenvaart (365 dagen/jaar aan boord) zich niet aan het lozingsverbod hoeft te houden, zal deze maatregel weinig draagvlak hebben bij de recreatievaart. Het geven van voorlichting en het installeren van (sanitaire) voorzieningen op recreatie-eilandjes en in jachthavens zal meer effect sorteren. Hier is in de afgelopen jaren al flink in geïnvesteerd.

NJI is wel zeer positief over lozing van behandeld zwart water. Helaas heeft de overheid in 2009 bij fabrikanten valse verwachtingen gewekt door te stellen dat op termijn behandeld water mag worden geloosd. Helaas heeft dit nooit tot concrete wetgeving geleid. Gevolg: fabrikanten hebben niet verder geïnvesteerd in deze ontwikkeling. We moeten dus bij af beginnen, terwijl het mogelijk wel een gedeelte van de oplossing voor het tegengaan van illegale lozingen is. Het zal een systeem moeten zijn dat juist bij onregelmatig gebruik zijn werking behoudt en het geloosde effluent moet van zwemwaterkwaliteit zijn. Om zo'n systeem mogelijk te maken moet het Europese lozingsverbod versoepeld worden. Daarna moeten de eisen voor de apparatuur worden opgesteld en keuringsinstanties aangesteld worden. Fabrikanten moeten aangemoedigd worden te gaan ontwikkelen en apparatuur in de markt te zetten. Geen kwestie van maanden, eerder van jaren. Maar ook de watersporter moet bereid gevonden worden te investeren. Iets waarvoor weinig enthousiasme zal zijn als de binnenvaart zich niet aan de regels hoeft te houden.”

minister heeft nu besloten om die twee zaken, het verzegelen van de tank en het toestaan van zelf zuiveren, tegelijkertijd in behandeling te nemen.”

Voor verzegeling van de vuilwatertank loopt de Hiswa nog niet warm. “We zien veel praktische bezwaren, bijvoorbeeld als een schip van zout naar zoet gaat. Buitengaats mag je immers wel lozen, wanneer wordt dan die verzegeling aangebracht? Wie gaat dat controleren? En registreren?”, vraagt Van den Heuvel zich af. Maar achter het voorstel om zelf zwart water te zuiveren staat de belangenorganisatie nog steeds. “Als je dat mogelijk maakt en er niet al te zware eisen aan stelt, gekoppeld aan de zwemwaterrichtlijnen, kan de industrie aan de slag gaan om daar systemen voor te ontwikkelen. Wij denken dat watersporters daarvoor gaan kiezen”, zegt hij. De Hiswa benadrukt het belang dat

de industrie voldoende tijd krijgt om een product te ontwikkelen, in de markt te zetten en in te bouwen.

PROCEDURES

Voordat het zover is, moet het licht op groen voor het zelf zuiveren van toiletwater. Daarvoor moet de Regeling lozen buiten inrichtingen (Rlbi) gewijzigd worden. Een voorstel voor een wijziging moet een Europese notificatieprocedure doorlopen, die drie maanden in beslag neemt. “De verwachting is dat de aangepaste regeling medio 2019 in werking zou kunnen treden”, laat een woordvoerder van minister Van Nieuwenhuizen weten. Het voorstel verschijnt ook op www.internetconsultatie.nl, waar een ieder zijn visie kan achterlaten. “De internetconsultatie zal naar verwachting nog in april worden opgestart, de termijn voor commentaar zal vier weken bedragen. De ontvangen reacties

kunnen leiden tot aanpassing van de tekst.”

Aan de verplichte verzegeling van de vuilwatertank zal een langer traject voorafgaan. Die verplichting – als hij er al komt – zal niet eerder gelden dan vanaf 1 januari 2021. Allereerst moet de Rlbi gewijzigd worden. Vervolgens wil de minister onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de handhaving van het lozingsverbod van ongezuiverd toiletwater te verbeteren. “In lijn met de motie (...) van dhr. De Groot wordt daarbij gedacht aan het aanbrengen van een verzegeling”, valt te lezen in een kamerbrief van 28 maart, ondertekend door minister Van Nieuwenhuizen. Bij de nadere invulling daarvan worden belanghebbende organisaties betrokken, zoals de Hiswa, Waterrecreatie Nederland, het Watersportverbond, de Nederlandse Jachtbouw Industrie en de Unie van Waterschappen.

4 en 5 Belangenorganisaties zien niets in verzegeling, waterschappen vinden het 'cruciaal' voor een frisse duik vanaf de boot.

CRUCIAAL

Die laatste is voorstander van verplichte verzegeling. "We zien dat er de laatste jaren veel is bereikt. Er is bekendheid met het lozingsverbod, het gebruik van het waltoilet in jachthavens is toegenomen en boten worden standaard voorzien van vuilwatertanks", zegt Anton Pothaar, woordvoerder van de Unie van Waterschappen. "Tegelijkertijd wordt nog steeds veel toiletwater geloosd. Doordat het lozingspunt onder water zit, is het niet waarneembaar als je loost, zeker niet 's nachts. Een handhaver kan een illegale lozing dus niet waarnemen. Bovendien mag hij niet aan boord komen. Dat wordt beschouwd als huisvredebreuk."

Dat er nog steeds geloosd wordt, is terug te zien in metingen van de zwemwaterkwaliteit, vertelt Pothaar. "Op plaatsen waar recreatievaart is, zien we normoverschrijdingen, zeker bij evenementen en eilandjes waar veel gerecreëerd wordt." Verder worden de inzamelstations voor toiletwater nauwelijks gebruikt, zegt Pothaar. "Uit rapportages over inzamelstations

in Friesland blijkt dat de staat van de inzamelstations matig is. Ze zijn stuk, onbereikbaar, niet beschikbaar of zelfs niet aanwezig. De welwillende watersporter die zijn toiletwater nergens kwijt kan wordt daardoor een afhaker en lozer van toiletwater." De Unie van Waterschappen concludeert daarom dat, alle maatregelen ten spijt, de huidige aanpak niet werkt. "Er moet iets komen waardoor het lozingsverbod handhaafbaar is. Verzegeling van de vuilwatertank is cruciaal", stelt Pothaar.

Tegenover het zuiveren van toiletwater aan boord staat de Unie positief. Wel is er nog een lange weg te gaan voordat er geschikte systemen op de Nederlandse markt zijn, denkt Pothaar. "Installaties die water geheel zuiveren zijn grote dingen. Wij denken aan een installatie die alleen de bacteriën aanpakt, anders is het niet haalbaar voor de pleziervaart. Die systemen worden al volop gebruikt in Amerika en zijn niet groter dan een accu." Die installaties werken met zout-elektrolyse dat het afvalwater chloreert. "In Nederland ziet men deze werkwijze echter als een bestrijdingsmiddel. Er is een ingewikkelde procedure voor nodig voordat deze apparaten toegestaan worden."

WATERRECREATIE NEDERLAND

"Wij zijn voor schoon water en gaan natuurlijk voor het algemeen belang van de waterrecreatie. Mede door onze inzet gaat nu invulling gegeven worden aan het zelf zuiveren van vuilwater in plaats van een totaal lozingsverbod. We zijn blij dat we dit eindelijk voor elkaar hebben. Het wordt een innovatief traject, want op dit moment zijn er nog geen systemen die goedgekeurd zijn. We vinden het overigens jammer dat dit traject overschaduwd wordt door met name de verzegeling van de vuilwatertank. Ons standpunt, wat dat betreft, zal erg afhangen van de wijze waarop daar invulling aan gegeven zal worden. We zijn benieuwd hoe de overheid dit wil aanpakken. Wij zullen er in ieder geval voor pleiten dat in Nederland een voldoende dekkend en werkend systeem komt van uitpompstations. Wij krijgen daar nu veel opmerkingen over: stations zijn niet in werking of niet bereikbaar, doordat ze ergens achterin een haven liggen en er zijn nauwelijks openbare uitpompstations langs de doorgaande routes."

